

ШЫН

Совет Эволюция Коммунисттик партиязының
Тыаа область болгаш Кызыл хоорай комитеттервиңи,
жылчы чоннар депутаттарының область Советвиңи органы

1953
сентябрь
1
ВТОРНИК
№ 170 (2855)
ӨРТӨ 20 КОП.

БО ХҮНГҮ СОЛУНДА:

Дүжүт ажаап алышкынын чедиш-
кинниң доозаал! (1 арын).
Кызылдын, башкыларынын август
чөвүлөл хуралы (1 арын).
Бистин корр.— Тудуг бригадазы
(2 арын).
Коммунизм дээш чалбыштыг демиселчи (2 арын).
Мурнакчы колхозтарынын дуржул-

газын чурттуң бүгү колхозтарына
(2 арын).
Улетпуржулерниң чөвүлөл хуралы
(3 арын).
Х. Мижит-Доржу.— Эш Сарама—
үлөгөрлөр почтачы (3 арын).
В. Павленко.— Кат болгаш мөүгү
чыгыры эки организастар (3 арын).
В. Байр.— Көгээржиктен салдын-
мастаан (3 арын).

Герман Демократтыг Республика-
ның Улус палатасының меделгели
(4 арын).
Герман Улус Совет чазакка өөрүп
четиргеини илередиң турар
(4 арын).
Студентилерниң, III Бүгү Делегей
конгресси (4 арын).
Иранда болуушкуннар (4 арын).

Чаа өөредилге чылы

Совет школа чаа өөредилге чы-
лыга чыл келген тудум-на чаа-чаа
чедишкыннерлиг ужуражып турар.
Бистин күрүневиң аныктарың кижилер-
ниңиң болгаш өөредилге ака-
ша-хөрөгениң харамнамай турар.
Партия болгаш чазактың бо талаа-
биле сагыш салышкынының тодар-
гай херечизи болза, чоокта чаа бу-
луп эрткен СССР-ниң Дээли Соци-
алист сессиязы улус чырыдышкы-
нының болгаш культураның талаа-
биле ашаландырышкынының 1953
чылда 62 миллиард рубль ажыг түң-
ге бадыйаны болур.

СССР-ниң хөгжүдүзүң бешки
беш чыл планының талаа-биле партия-
ның XIX съездинин директорла-
ры беш чылдың төңүзүңде рес-
публикаларның найсалалдарыңа,
республика эргезинге хамаарышкан
хоорайларга, область, край болгаш
улуг үлетпур төптөрүңге чеди чыл-
ды өөредилгезиңден бүгү-ниңтинин
ортумак (он чылдың) өөредилгезиң-
че шилчирин чедиң алырын баш
бурунгаар көргөн.

Совет школа бүгү-ниңтинин чеди
чыл өөредилгезиң боттандырыңа
болгаш ортумак өөредилгени калбар-
тырыңа улуг чедишкыннерин чедиң
алган. Оон эң көсүкү чижээ болза,
бо чылдың чүгүлө Россия федерация-
зыңа безин 400 ажыг чаа чеди чыл
болгаш бир муң ажыг ортумак шко-
лалар ажытынып, эрткен чыл-биле
деңизерге 5—7 класстарың өө-
ренкичилериниң саны 120 муң кижилер
чедир өзүп, а 8—9 класстарың 500
муң кижилер чедир өскени болур.
Ол ышкаш чыбыннанчыл чедишкын-
нерин бүгү-ниңтинин бистин чуртувунуң өске-даа рес-
публикаларыңда, крайларыңда, обла-
стыңда чедиң алдыңар.

Совет школа бо хүн чаа өөредилге
чылыңа кирипкен. Улус өөредилге-
зиниң ажылдакчыларының, совет
башкыларының мурнуңда улус өө-
редилгезиң бүгү хөрөңиң моон сон-
гаар көдүрүлүшкүңүң хандырып,
өзүп олурар анык салгакчыларың
кижизидилгени болгаш өөредилгени
шынарын улам бедидериниң чаа-чаа
сорулгалары туруп келген.

Бистин областың улус өөредилге-
зиниң ажылдакчылары болгаш шко-
лаларың башкылары эрткен өө-
редилге чылында чамдык чедишкын-
нерин чедиң алгылаан. Школа кол-
лективтери өөредилге-кижизидилге-
лиг ажылдың деннелин бедиткен.
Бүгү-ниңтинин чеди чыл болгаш ор-
тумак өөредилгезиң херек кырыңа
боттандырып чорудуп турары-биле
кады ортумак школаларга политех-
никтиг өөредилгени калбартырыңың
чамдык баштайгы базымчы кыл-
дыңар.

Бистин областың элээн хөй школа
коллективтери эрткен өөредилге чы-
лында эки түңнелди көргүзүлгени
чедиң алгылаан. Чижээлээрге, Кы-
зылдың № 5 эге школаның, Улуг-Хем
районуң Торгалыгының, Ийн-Талды
чеди чыл школалары, Бай-Хаактың,
Кызылдың №1, № 7 ортумак шко-
лалары бедик көргүзүлгү болганар.
Ол школаларда өөренип турар
эртемнери башкыларының деннели
бедээ, өөреникчилерниң били ханы
болуп, өөредилге-кижизидилге-
лиг ажыл шынаржаан болгаш шко-
лаларының сагыла-чуруму бедээ.
Элээн хөй школа коллективтери
өөреникчилерниң чыгыс класска катап
олурар чоруун болдурбазын чедиң
алган.

Ындыг болза-даа, бистин обла-
стың улус өөредилге органы бот-
тарының ажылының деннелин партия-
ның XIX съездинден салдын-
ган сорулгаларың негелдеринге
амда чедир тургуспаан. 1952-1953
өөредилге чылдарының өөредилге
талаа-биле чедишкынниң нийтизи-биле
эңир чылгызыңдан 5 хуу куду-

лаан, 2000 ажыг өөреникчилер ча-
гыс класска катап өөренири-биле
арткан, а 2500 өөреникчилер күзүн
шылгадыр болганнар. Ылангы Бий-
Хем, Улуг-Хем, Чөөн-Хемчик болгаш
чамдык өске-даа районнарның шко-
лалары ыңдыг куду түңнелдерин
көргүскеннер.

Ол четпестер болза, облоно, рай-
онолар болгаш хоороно боттарының
ажылың ам-даа бедик деннеге тур-
гуспаандан, улус өөредилгезиңниң
херээн ботту: удурутулга-биле хан-
дырбааныңдан тыттып келтирээң.
Партияның Кызыл хоорай болгаш
районнар комитеттери улус өөредилге
органының болгаш школа
коллективтериниң ажылыңа док-
таамал контролду тургуспаан бол-
гаш школаларда комсомол организа-
цияларың дамчыштыр комсомол
болгаш пионер ажылың экижидерин-
че улуг кичээңге салбааннар.

Оон хараазы-биле областың чам-
дык школаларың башкылары кич-
ээлдерге багай белеткенип, көргү-
зүлгө чүүлдерин четпес ажылап,
өөреникчилерниң бакчылыңа кыл-
ган онаалгаларың хынавай турганар.
Областың дык хөй школаларыңда
эртемнер зайы-биле кабинет-
тер, кружоктар, мастерскялар тур-
густунмай, экскурсиялар организа-
циямай турары канчап-даа таа-
рышпас. Улус өөредилгезиңниң орган-
нары мурнакчы башкыларың дур-
жулганы калбартыпай турар.

Бистин областың башкылары чоок-
та болуп эрткелээң башкыларының
август хуралыңа чаа өөредилге чы-
лында өөредилге-кижизидилгелиг
ажылды экижидеринге хемчеглерин
чугаалажып, хүлээп алгылаан. Од
айтып алган хемчеглерин күөседири
бүгү аргалары бисте бар: шко-
лалар мергежилди башкылар-биле
четчелетинген, олар өөредилге херек-
селдерин четчир саның хүлээп
алган болгаш өске-даа эргежок чу-
гула чүүлдер-биле хандырттыңар.

Ам соругла болза, район бүрүзү-
ңге бүгү-ниңти өөредилгезиңниң хою-
лузун ынаавыла күөседири, школа на-
зылыг уруглары шүптүзүн өөредил-
ге хаара-тудуп алыры болур. Чаа
өөредилге чылының баштайгы хүни-
риңден эгелээш школа бүрүзү-
ңүң, башкы бүрүзү-ңүң ажылыңа док-
таамал контролду тургузуп, оларның
ажылыңа ажыл-херек кырыңда бот-
тут дузаламчыны көргүзөр. Ортумак
болгаш чеди чыл школаларың баш-
кылары политехниктиг өөредил-
гени дидими-биле калбартып, өө-
ренкичилерниң үлетпүрүнүң болгаш кө-
дээ ажыл-агыйың чамдык ажыл-
чорудулгалары-биле таныштыгар
ужурлуг.

Улус өөредилгезиңниң килдистерин,
школаларың директорлары болгаш
башкылары чаа өөредилге чы-
лында өөреникчилер ортузуңга өө-
редилге-кижизидилгелиг ажылды бед-
идеринче, школаларга комсомол
болгаш пионер организацияларының
ажылының деннелин бедидеринче
улуг кичээңгеини салыр хүлээлгелиг
лер.

Партияның районнар болгаш хоорай
комитеттери, районнар болгаш
хоорай Советтериниң күөсөкүн ко-
митеттериниң школалары сагыш
салышкын болгаш улуг кичээң-
ге-биле бүргээр, школаларың ажыл
партия болгаш совет организаста-
ларының кичээңгеини төвүңге тур-
ар ужурулуг.

Бистин областың башкылары Төр-
рөн чуртунуң мурнуңга боттарының
хүлээлгезиң бедик-биле медегер бил-
бишаан, партияның XIX съездинин
шиптпирлерин ажыл-чорудулга-
зыңа удурутулга болдуруп тургаш,
чаа өөредилге чылында школаларга
өөредилге-кижизидилгелиг ажылдың
талаа-биле улуг чедишкыннерлиг
болуру чугаажың.

ЧУРТТУҢ ХОВУЛАРЫҢДА

ДЗАУДЖИКАУ. Моздокский бол-
гаш Курпский районнарның ховулуң
черлерде турар колхозтары эки дү-
жүттү ажаап ап турар. Эрте аңдар-
ган аңгыс черлерде чазын тараан
культуралар сентябрда азы октябр-
да аңдарган участоктардан 3—5
центнер хөй тарааны бир гектар чер-
ден берип турар. Ылангы чыңгетар-
аа эки үңгөн. Колхозчулар гектар
бүрүзүңден 20 центнер тарааны бас-
тырып ап турар. Бо культураны эки
ажылдап кылдыңан эрте аңдарган
аңгыс черлерден 25—30 центнери
ал турар.

БОБРУЙСК. Бобруйск областың
колхозтары тарылгак кирген. Кү-
зүн тарыыр культуралары эки аң-
дартыңан арыг черлерде чорудуп

турар. Эрткен чылга бодаарга 137
муң тонна хөй удобрение төктүңген.

Күзүн тарыыр культураларың
дүжүттүң моон сонгаар бедидериниң
сорулгазы-биле областың кол-
хозтары бо чылың урезин чажыш-
кының нормазың гектар черге 1,8
центнерден 2 центнер чедир, а чым-
чак хөрзүңүң черлерге 2,2 центнер
чедир улгатырар турар.

ВИННИЦА. Винница областың 60-
гы МТС-ниң механизаторлары аң-
гыс аңдарылганын чорудуп турар.
Чамдык көдээ ажыл-агый артельде-
ри хамааты уजार-чүүлдүң дузасы-
биле минеральдыг удобрениени чаш-
тырып турар.

(СЭТА).

ДУЖУТ АЖААП АЛЫШКЫНЫҢ ЧЕДИШКИНИҢ ДООЗААЛ!

Планны хуусаа бетинде күөсөдир дээш

САРЫГ-СЕП. (Телефон-биле).
Каа-Хем районуң ажылчы чоннары
тарааны чидир чокка, кыска үеде
ажаап албышаан, тараа дужаары-
ның күрүне планын хуусаа бетинде
күөседири дээш кызыкмак болгаш
организастыг ажылдап турар.
«Сталинчы орук» колхоз август 25-
ке чедир 100 ажыг тонна тарыны
күрүнең тараа хүлээп ап турар
пунктузунга дужаавышаан, тараа-
зының 74,7 хуузуң кезип, ажаап ал-
ган. Ол ышкаш «Ленинчи орук»
колхоз тарааны чидир чокка
ажаап албышаан, күрүнеге тараа
дужаарының планын 61 хуу күө-
сеткен. Ычангаш, районуң кол-
хозтарының дээрелери болуп турар-
лар.

«Сталинчы орук» болгаш «Ленин-
чи орук» колхозтарың баштаар
черлери болгаш мында партия ор-
ганизациялары колхозта күш-ажыл-
дың чурумун улам-на экижидип,
база дүжүт ажаап алышкының
болгаш күрүнеге тараа дужаары-
ның темпизин улам-на бедидер дээш
ажаап алышкында күштериниң ху-
ваалдазын баш удур таарыштырып
ал, колхозта күштериниң организасты-
гы байдалын хүн-бүрү экижидип
турар.

Хову ажылдары калбартып турар

Кызыл көдээ районуң «Тии-
ледге» көдээ ажыл-агый артелиниң
шөлдеринде тараа кезилдизи болгаш
күрүнеге тараа дужаалгазы дүлүк-
түрүр турар. Колхоз тараа кезилдизи
чоокта чаа эгелээ-даа август 24-ке
чедир 510 гектар черин тарааны
ажаап алган. Август 23-те болгаш
24-те колхоз күрүнеге 48 тонна та-
рааны дужааган.

Дүжүт ажаап алышкыны кыска
хуусаада бедик шынарлыг доозар
эки механизаторлар болгаш кол-
хозчулар шалпыкың ажылдап турар.
«Сталинче-4» комбайның комбай-
нери Ондар Доржу хүн нормазың
200 чедир күөсөдип турар болгаш ав-
густ 18-тен бээр 250 гектар тарааны
ажаап алган. Ам ол хүн нормазың
300 хуу чедир күөсөдирин хүлээп
турар. Ол ышкаш комбайнер И. Ха-
зин ажыл нормазың бүдүн чартык
катап ажыр күөсөдип турар.

Тараа аргылар черде ажылдап
турар колхозчулар Каваа, Анай-оол,
Норбу олар дык кызыкмак ажылдап
турар. 86 харлыг колхозчу Он-
дар Карамая ирей бодуңуң эки-тура-
зы-биле 3 хонукта 13 тонна тарааны
аргылаан.

Бай-Тайга районда

ТЭЭЛИ. (Телефон-биле). Бай-
Тайга районуң колхозчулары бол-
гаш ажылчы чоннары кыска үеде
тарааны чидир чокка эки шынар-
лыг ажаап алыр дээш тараа кезил-
динде организастыг ажылдап тур-
ар. Ычангаш районуң ажылчы
чону август 25-ке чедир тарааның

Ол ышкаш партия организациязы
политиктиг-массалыг ажылды улам-
на күштелдирип, ажаап алышкын
одагаларында агитаторларың ажы-
лын экижиткен. Социалисттик чары-
шты калбартып, бригадалар бол-
гаш агрегаттар аразыңга база тусту-
к кижилер аразыңда чарган со-
циалисттик чарыштың түңнелдерин
хүн саныңда, база 5 хонуктап, 10
хонуктап, 15 хонуктап үндүрүп тур-
ар. Оон илереп үңгөн мурнакчы-
ларың дуржулганын чырыдып,
беш, он минуталарың иштинде
кыска хурдаларың кылгылап, анаа
хүн-бүрүңүң чедишкыннерин дем-
деглеп, база четпестерни илередиң
турар.

Машина-трактор станциязының
комбайнерлары эштер Висляев, Бу-
каков олар чедиң келирге, оларның
агрегаттарың «Сталинчы орук»
колхозтун баштаар чери элээн шы-
нар кижилер-биле хандырып, олар-
ның агрегаттарыңче хүн-бүрүңүң
ажаап алышкыны күштелдирген.
Оон ужурунда оларның агрегатта-
ры баштайгы хүнүңден эгелеп нор-
мазың ажыр күөсөдип турар.

Комбайн агрегаттары сезоннуң
планын август 25-те күөсөткеннер.

Чидириглер-биле демиселди кошкатпас

Бистин областың колхозтары та-
рааны ажаалгазы эки чорутканы
биле бедик дүжүттү чидир чокка,
кыска хуусаада ажаап алырынче
киргенден бээр элээн үе эрттип тур-
ар. Областың дык хөй колхозтары
бедик дүжүттү өстүрүп алган. Ам
колхозчулар МТС-терниң механизат-
торлары-биле кады дүжүт ажаап
алышкыны чогуур өйүңде чидириг
чок ажаап алырынче болгаш күрүне-
ге тараа дужаалгазы, база МТС-
терниң колхозтарга ажылдааны
дээш натура төлөвирин хуусаа бе-
тинде күөсөдиринче бүгү күштерин
болгаш аргалары салып турарлар.

Дүжүт ажаап алышкынының
баштайгы хүнүңден эгелээш, ол
ажылдың темпизин кошкатпай,
МТС-терниң бирги чергелиг техника-
зың болгаш колхозтарың боттары-
ның күштерин бедик бүдүрүкчүлүг
ажылаары чугула. Дүжүт ажаап
алыр ажылдың баштайгы хүнириң-
ден эгелээш Шагаан-Арыг МТС-тиң
комбайнерлары эштер Бюрбю, Сун-
дуй, Бондарев олар бүдүрер ажыл-
дың хүн нормазың үргүлүң ийи чүс
болгаш оон-даа өрү кылдыр күөсө-
дип турарлар. Шах ыңдыг темпи-
биле Сарыг-Сеп МТС-тиң механизат-
торлары ажылдап турар.

Чаа-Хөл, Сүт-Хөл, Чөөн-Хемчик
районнарның колхозтары дүжүт
ажаап алышкыныңга дык озаалдап
кирген. Улуг-Хем районда Ленин
аттыг, Калинин аттыг, Мишурин ат-
тыг көдээ ажыл-агый артельдеринде
дүжүт ажаап алышкыны чидирги-
лиг болуп, комбайннарда тарааны
хүлээп алгаш, чидириглери сөөртүп
турар болгаш комбайннар тарааны
дык бедик кезип турарыңдан база-
ла чидириглер бар болуп турар.

Дүжүт ажаап алышкыны чогу-
уур өйүңде, кыска хуусаада ажаап
алыры тарааның үдгереп быжар чи-
дириглерин болдурбазыңа эң чугула
хемчек болур. Кааң хүнерде тараа-
ны ажаап алыр үезинден үш хүн
озаалдаарга-ла гектар бүрүзүңден-
не 1—1,5 центнер тарааны чидиритер.
Ычангаш тарааның эвин эрттир
быжарың болдурбай, чүгүле ком-
байннар-биле кезер дивей, тараа
кезер болгаш тускай дерип каан
сиген кезер машиналар, база хол
кылдырлары-биле кезеринче кирери
чугула.

Бистин областың элээн хөй кол-
хозтарында тарааларың үнүжү бедик
эвес, ыңдыг тарааларың ком-
байн-биле кезерде комбайның мо-
товилазының планкаларыңа калбаа
10-15 сантиметр презентилерни дер-
ип кылары чугула.

Тарааны чидириг чокка ажаап
алыр талаа-биле кестинген тараа-
ларың дораан-на сноптап баглаары
тергин чугула. Кестинген тарааны
дораан-на сноптап баглаарга чидир-
игин 15 хуу чедир эвээжидирин
практика көргүскөн. Эрткен чылдың
Талды, Улуг-Хем болгаш Бий-Хем
районнарның колхозтарың чамдык
удурткучуларының ажыл-иши эвез-
иле болгаш харысалга чогу-биле
бөдүүн машиналар-биле кестинген
200 гектардан ажыг тарааны сноптап
баглавай турда-ла харга бастырып,
улуг чидиригте таварышканы факт
болур. Ам сноптары баглаарда тусту-
к кижилерниң болгаш бөлүк сноп
баглакчыларың аргаларың херек-
лери чугула. Бистин чурттуң мур-
накчы сноп баглакчыларының арга-
зың бүрүн ажылаары чугула.

Дүжүттү чидириг чок ажаап алыр-
да кезип сноптаан тарааларың кур-
гаткан соонда күске болгаш өргө
үлдүрлери чок, дөң черлерге тарааны
сарааттаар, ол сарааттарың аразы-
н 20 метр кылдыр тургузар. Ол
болза, тарааны молотилка-биле бас-
тырарда болгаш агрегаттарың ынай-
бээр көжүп чоруурун кызырар, база
күш-ажылдың бүдүрүкчүлүг бедик-
динге идигин бээр. Тараа дажыр
тергелери шагжа-биле хандыргаш,
оон кырын презентилер ийкеке өске-
даа чүүлдер-биле шыпкан турары чугу-
ла.

Амгы үеде колхозчу тараажылар-
ның кол-ла сорулгазы болза, дүжүттү
чидир чокка кыска хуусаада ажаап
алыры болгаш күрүне мурнуңга
лээлгезин хуусаа бетинде күөсөдир
болур. Ол ышкаш колхозтарда бол-
гаш совхозтарда ажаап алдыңар
тарааларың үчүдүн болгаш кадала-
лың шынгырадыры — күрүнеге
улуг ужур-дузалыг херек болур. Ыч-
ангаш ажыл-агыйлар удурткучу-
лары болгаш көдээ ажыл-агыйың
тускай эртемчилери тарааның чи-
дириглериниң бүгү оруктарың туга-
лаары — бирги чергениң сорулгазы
болур.

Кызылдың башкыларының август чөвүлөл хуралы

Бо чылдың августун 26—28-те бо-
лар эрткени Кызыл хоорайың баш-
кыларының чөвүлөл хуралы 1953—
1954 өөредилге чылыңа школалары-
ң болгаш башкыларың сорулгалары-
ның дугайында болгаш класска
база класстан дашкаар кижизидилге
ажылының дугайында айтырыгың
чугаалашкан. Бирги айтырыгың
талаа-биле илеткелинге хоороно эр-
гелекчизи эш Губанова улус өө-
редилгени экижидеринче улганды-
ган элээн ажылдар хоорайда боттан-
ганын чугаалаан. 10 классты дооскан-
лар барык шүптүзү дээди өөредилге
черинде кирген, 10 кижилер бол-
гаш мөңгүн медальдар-биле шаңнат-
кан.

Бүгү-ниңтинин чеди чыл өөредил-
гени хоорайда боттандырган. Бо
өөредилге чылында бир ортумак
школа немей ажытынар, эңир чыл-
дагызының кырыңга бо чылың 450
кижи немей өөренир. Дудникова,
Кочнёва, Чинизубова, Пуговкина,
Дамшина, Попова, Армишина,
Чемкова, Сердобова, Алдын-оол,
Маркелова болгаш өске-даа өө-
редилге багай демдек болдурбазын.
азы багай демдекти барык чок бол-
дурарын чедиң ап турар башкылар
көвүдээң.

Оон-биле чергелештир хоорайың
школаларың өөредилге-кижизи-
дилгелиг ажылында четпестер хөй.
Школаларда кижизидилге ажылы
куду, ылангы № 2, № 3 школалары-
ның өөредилгеге чедишкыни чүгүлө
78—82,2 хуу болган.

Өөредилгени куду шынарың
болгаш кижизидилге ажылының куду-
зуңуң дугайың илеткелчи болгаш
санал берген эштер тодаргай чугаа-
лаан.

Четпестерниң үнүп турарың бир
кол чылдагааны болза, башкылар-
ның ажылыңа негелде, хыналданың
болгаш дузаламчызың четпези бо-
луп турар.

Бо дугайың № 3 школаның баш-
кызы эш Тешукова саналыңга то-
даргай чугаалаан.

—Школа коллективинде шүгүмчү-
лөл болгаш бот-шүгүмчүлөл кошкак,
недөсөттөр солун эвес, чалгааран-
лыгы эрттип турган. Школаның дирек-
тору турган Дятловааның «кем чо-
гун» ажылдап алгаш, чамдык баш-
кылар кичээлдерге белеткенмейн
турган болгаш чыдып каап турар-
ларга дузалашпай турганнар.

Областың болгаш хоорайың улус
өөредилгезиң килдистериниң школа-
ларың ажылың сула удуртуп турга-
ны чөвүлөл хуралга шүгүмчүлээң.
Ажылдың хыналдазың кылдып тур-
ган, ыңчалза-даа оон түңнели чок
болган. Бо дугайында № 5 школа-
ны директору эш Ермишинаның
чугаалааны болза:

— Бистин школавысты комиссия
бүдүн неделя иштинде хынаан. Оон
соонда комиссияның кижигүннери
чылкышты бергенер. Бистин ажылы-
стыкың экизин-даа, багайың-даа чу-
гаалавааннар.

Хоорайың школалары политех-
никтиг өөредилгеге кирген. Ычнал-
дажок чамдык школаларың удур-
ткучулары физика, химия, биология
болгаш география башкылары пол-
итехниктиг өөредилгени чедишкын-
ни боттандырып болур аргаларың
чедир ажылаваан. Чагыс-даа шко-
лада мастерская, өөредилге-көргү-
зүлгүлүг дериглер чок.

Багай демдектилерниң хөйү ма-
тематикага болгаш орус дылга бо-
луп турары ам-даа үргүлчүлөви-
шаан. Бо ийи кол эртемнерни өө-
ренкичилерни куду шигээдип ап
турарың чылдагааны чөвүлөл ху-
ралың элээн башкылар шүгүмчүлээ-
ңер. Оларның иштинде № 7 школа-
ны директору эш Пуговкин өрү
класстарың өөреникчилериниң би-
лини куду болуп турары кудуку
класстарга оларның ол эртемни сула
шигээдип алгыңдан болуп тур-
ар деп чугаалаан.

Эш Пуговкинниң саналың РСФСР-
ниң школалар

КОЛХОЗТАР ТУДУУНДА

Тудуг бригадазы

Хайраканьың Эл-Бажына чоокка чедир кандыг-даа тудуг чок турган, ам ында кончук тараш кудумчулардыг чаа суур калбарып эгелээ. Ол болза, Улуг-Хем районун (эрткен чылын чаа) улгатыр катышкан Калинин аттыг колхозунун төвү. Чүглө бо чылын безин ында дыкка хөй тудуглар кылдынган болгаш, немепи турар: көжүргөн кашла, оон столваазы, интернады, чунар-банына, хлеб быжырап черинден аңгыда безин чуртталганын 6 чаа бажынарны база магазин бажынын доошуп ажылдада кияргөн. Оон аңгыда 4 автомашина кирер (саман) гаражты, уруттар аясизин, 8 чуртталга бажынарнын тудуп турар. Медпунктунун улуг бажынын, 2 складты, элээн каш чуртталга бажынарнын база көжүрүп туткан.

Организас талазы-биле чаа-ла быжыгып эгелеп турар ол аныяк колхозтун кыска үеде ында улуг чедишкениери болза, чангыс эп-сеткилдиг күш-ажылдын көргүзүү, срганизастыг удурутулганын түңинде болур. Ол бугу фактылар коллективтиг амдыралдын артык күштүүн улам-на бузуредип турар. Колхозчу ишчилер Коммунистг партиянын, Совет чазактын көргүзүп турары үргүлчүнүң боттуг дузаламчызын чөп ажыглап турарлар.

Колхозтун тудуг бригаданында 66 кижжи доктаамал быжылгатынган, оон дүжүт алышкынычы 15 кижжи тур алган, ам ында 27 эр, 23 керэжен тудугжулар ажылдап турар. Бригаданы (бригадир иш Багадай) эргезинге 14 аыттары, 4 тергелери болгаш бир автомашинаны тускайлап берген. Күш-ажылдыг чуруму багай эвес тургустунган: тудуг материалдары белеткээр, ону сөөртүр, тудуг кылар, нарын чүүлдер чазар бөлүктөрин аразында социалистг чарыш калбарган. Хана

солуну, агытхуудустар үнүп турар, көргүзүп самбыразында муракчы мергежилдиглерин чедишкениери үргүлчү көргүстүнүп турар. Калинин аттыг колхозтун чугай ертеди белеткээр чери Улуг-Хем районун барык шупту колхозтарын, албан организация болгаш школа, бугуруле черлери хандырып турар. Ында ажылдап турарларнын мурунда ам-даа 110 ажыг центнер чугай белеткээр сорулга тургустунган. Ол ышкаш Баян-Кол пилораманында ажылдап турар бригаданын 6 бызаңчылары тудутта хергелээр кылын база чуга манзаларын үзүктөл чок хандырып келген, олар ам-даа 100 ажыг кубометр манзаны белеткээрнү хүлээнип турар.

Колхозтун тудуг бригадазы бо чылдын баштайгы чеди айларында безин төрөөн колхозунга 56 муң рубль орулганы киярген чорук аксеткилдиг күш-ажылдын боттук фактызы болур. Ажылдын шынары, дүрген темпини дээш демисел, тудунгур колдарнын шимченгир хөдөлишкени улам-на күштөлип турар. Нитилештирген малга таарымчалыг кажжа суур белеткээрине бригада база-ла биче эвес ажылдарын кылган. Чүглө бо чылын безин 84 бызаа кирер саман кажжаны кылып дужааган, узуну 80 метр, дооразы 24 метр инек кажжанын ханазын саман-биле кылып тургусткан, аңаа 120 инектерни тус-тус ерээлдерге (клеткаларга) тургузарын планнап турар. Ол ышкаш Эьжымде 36 аыт, Эл-Бажында 25 аыт чөмгерер ийн кажжааларны база 500 хойга чаа кажжаны тус бүрү кылган.

Колхоз бугурулгезинин ажылын экижидер, ылангыя тудуг планын шөвергин күөседир дээш парторганизация секретары эп Лапчаа, колхоз баштаар черинин даргасы эп Чаш-оол оларнын организация боттук удурутулганын айтыры база чугула.

БИСТИҢ КОРР.

Саман бугурулгезинде херэженнер

Чаа-Хөл районун Кара-Тал сумеда Сталин аттыг көдээ ажыл-агый артелинин херэжен колхозчулары сууржуң чуртталгаже шилчилгени дүргөдөп дээш кызымаккай ажылдап турарлар.

Тудуг бригаданында ажылдап турар колхозчу херэженнер чоокку хүниере чедир тудутта кирер 65 муң ажыг саман хептен кылар планын 45 муң кылдыр эки шынарлыг күөсеткен.

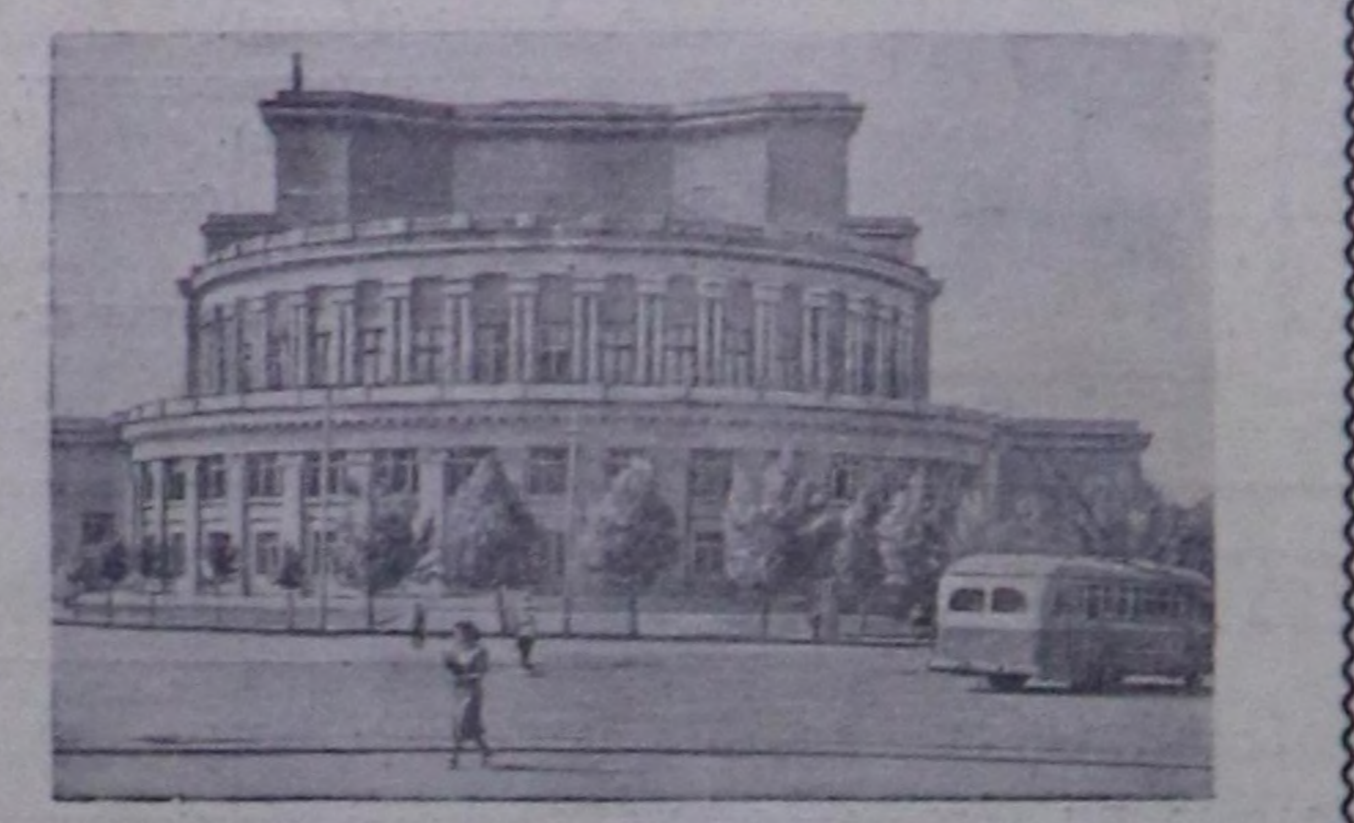
Колхозчу суурда самандан кылган бажынар көвүдөп, саман бугурул

үндүренин дуржулгалыг муракчыларнын хүрээлени тудуг бригаданында улам калбарып турар. Бригада бо чылын саман-биле 7 чуртталга бажынарнын тудуп дооскан.

Саман хептен бугурурине эптер Намчалбаа, Хураганчы, Динсей, Сирирмаа болгаш оон-даа өскелер социалистг чарышты муракчылары болуп илереп турар. Олар саман бугурул үндүрениге ажылдап чорбан-даа болза, боттарынын аксеткилдиг кызымаккай күш-ажылы-биле саман белеткээрине мергежиле улам улгадып турар.

Т. КУВИСКААЛЧЫ.

Чурттуң хоорайларында

Арменианын күрүне филармониязынын чаа концерт залы Ереванда ажытылган. Чурукта: филармониянын залынын чанында. Чуруу: А. Невезишани.

СЭТА-нын прессклишези.

Чолаачыларнын чаа отряды

Бистиң областың улус ажылдагынын хөгжүлдезинге, районларнын аразында аргыжылга болгаш чүк сөөртүлгезинге автомобиль транспорту шийтирелиг ролду ойнаар апарган. Коммунистг партия болгаш Совет чазак бистиң облусте чүк-чүк автомашиналарын чыл бүрүде чорудуп берип турар. Оон-биле холбаштыр совет техниканы шийгээлди алгаш, ону эсертеп муңуп билер мергежилдиг кадрлар хөй-биле негетинип турар.

Ону барымдалаш, областың орук болгаш транспорт ажыл-агыйнын эргелели энир чылын Кызылга чолаачылар белеткээрини күрүнү ажыктыр. Аныяк специалист эш

М. А. Пудова башкылаарына чүткүлдүг болгаш ынакшылдыг ажылдаан. Курска өөренип кыштаан 130 кижидеи чүс кижжи чоокта чаа ыылгаддазын эки болгаш кончук эки кылдыр дужаагаш, автомашиналарын чолаачылар эргени алгаш, Кызылдын база Чадаанын автотранспорт контораларында ажылдаары-биле томуялатырганнар.

Курсту доорларда тергини өөргөнгөнерин аразында Лукин, Санников, Третьяков, Федосеев, Богатов болгаш өске-даа дыкка хөй эштер бар.

Областын автомашина чолаачыларын отряды бодунун одуруунга чаа немелдени алган.

А. КУДРИНА.

Нолхозчу малчыннарда

Бай-Тайга районда «Победа» көдээ ажыл-агый артелинин мал фермаларында малчыннар боттарынга онаашкан ажыл хүлээлгелерин эрестиг күөседип турарлар.

Чайладаларга малдын семиртылге деңгилдези эки болуп эрткен. Чижээ, кадарчы Дамдычач чазын төрөөн 218 хоюндан алган 222 хураганны, Кандан 205 өшкүзүндөн 207 анайын.

Норбу 176 өшкүдөн 182 анайын чангыс баш-даа хоратпайн менди доруктуруп, оларнын деңгилде семиртылгезин эки чорудуп турарлар.

Оон-биле кады малчыннар нитинин малынын күсүкү семиртылгезин эки шынарлыг чорударына белеткел ажылдарын амдыгааштан эгелеп чорудуп турар.

Х. ТААН-ООЛ.

«ШЫНЫҢ» МАТЕРИАЛДАРЫНЫН ИЗИ-БИЛЕ

«Мал эмчизи-биле хандырылга багай»

Бо чылдын июльдуң 8-те үнген № 130, «Шын» солунга парламентин «Мал эмчизи-биле хандырылга багай» деп эгелиг чүүлге Току районун мал эмчилери-биле хандырабайн турарын шүгүмчүлөзөн. Ол чүүлде шүгүмчүлөткенин чептестерин узуткаары-биле областын көдээ ажыл-агый болгаш белеткелдер эргелели Току районче кол эмчи эш Обуховту тур чоруткан. Үргүлчү жылдаары-биле дээди эргеминг эмчиси ол районче областын көдээ ажыл-агый болгаш белеткелдер эргелели чорудар деп турар.

Бүгү шөлдерге картофельди, ол ышкаш капуста, помидорну болгаш өске-даа чамдык ногаа культуларын дөрбелчиней-дөстей тарып олуртур артаны ажыглап болуп болгаш ажыглаар ужурулг. Муракчы колхозтарнын чедишкениерин үндезин болза, бүгү социалистг көдээ ажыл-агыйнын нитининге ышкаш механизация болур. Совет күрүне машина-трактор станцияларын дамчыштыр көдээни эи-не язы-бүрү болгаш амгы үенин техниказы-биле хандырып турар. Техниканы ажылаарын дуржулганын дугайында колхозчу бугурулгенин комплексилер механизастаар дугайын, Краснояр крайнын Киров атыг колхозунун даргазы агроном эш Третьяков «Правданын» арынарныг чугаалап турар. Ол колхозта ажылдап турар Платнирская МТС-тин механизаторлары колхозчу чогаадыкчылар-биле кады ажылдап тургаш, саванын бөлөринин болгаш сарастаарынын тускай аргазын чогаадып кылган болгаш ол нарын ажылды долзуу-биле механизастаар сорулганы шуут шийтирлээ. Ол-ла колхозта шаннарга хөй күш кирер ажылдарын: тарааны аргылаарын, чүдүрени болгаш дүжүренин механизастаан. Ынчангаш, дүжүттү өстүрүп үндүренин бүгү ажылдарын—тарырындаан эгелээш, тарааны складтарже чорударына чедир ажылдарын колхозта машина-биле күөседип турар. Ындыг арга-лар чурттуң өске-даа машина-трактор станцияларына болгаш колхозтарынга база болдунары маргалдаа чок.

Чурттуң муракчы колхозтарын практиказындан каш чижектерин көргүстүвүс. Ындыг чижектер хөй. Республика, область, край бүрүзүндө делегерейи сурагыл колхозтар бар. Ынчазарга колхоз бугурулгезини организациязын үзүктөл чокка экижидерин, көдээнин муракчы кижилеринин инициативанын төрүп турар чаа чүүлдер-биле бүгү масса колхозчуларын чөпсөлээрини үндө-

Коммунизм дээш чалбыштыг демиселчи

Коммунистг партиянын болгаш Совет куруненин шылгараңгай ажылдакчызы Андрей Александрович Ждановтун мөчөзундеи бээр дүүн беш чыл болган.

А. А. Ждановтун амдыралы — чонга, бистиң улуг социалистг Төрөөн чуртувуска бараан болурунун кайгамчыктыг үлгөр-чөжээ. Аныяк бичезинде-ле ол революстуг демиселге киржип эгелээн болгаш 1915 чылда большевик партиянын кежи-гүнүнге кирген. Ол үеде эгелээш-ле А. А. Ждановтун бүгү амдыралы Коммунистг партиянын улуг херээн-ге буруну-биле бердиген.

Революстуг тудуушкуннарга ажылчы массаларын организациялап, сыйры катыштырбышаан, партиянын кандыг-даа даалгаларын ол чалбыштыг күш-биле күөседип чорашан. Төврийн (амгы Калинин) ажылчы районнарына партияни организациякчы, делегейин бирги дайынын чылдарында солдаттар ортузунга большевик пропагандист, Октябрь революциязын Уралга сорук кирикчизи болгаш демиселчи, совет эрге-чагырганын могажык тургузуучу болуп, —каая-даа А. А. Жданов партиянын шыны огулу, оон политиказын ботландырыкчызы, социалистг тургузуушкунун салым-чаяанын организациякчызы болуп чорашан.

Революстуг ол алдарлыг орукка А. А. Жданов ленинчи-сталинчы хөвирин политиктиг көсүкү ажылдакчызы болуп берген. Партиянын XIV съездинден ол ВКП(б) ТК-нын кежигүнүнүң кандидатын, XVI съездинде — ТК-нын кежигүнүнге сонугтурган. Партиянын XVII съездинин сонда А. А. Жданов ВКП(б) ТК-нын секретары болгаш ТК-нын Политбюро кежигүнүнге кандидат, а 1939 чылдан эгелээш ТК-нын Политбюро кежигүнү апарган.

1924—1934 чылдарда А. А. Жданов Горький крайнын партия организациянын удуртуп турган. Ол болза, троикстерге, бухаринчыларга, өске-даа антиленинчи бөлүктөргө удур партиянын кол шугуму дээш чидиг демиселдин чылдары турган.

В. И. Ленинни мөчөзунин сонда партияга удур бөлүктөр партияже атаказын күштөлдөп, ону чарылдырып, социализмдин тилелгезинге ленинчи-сталинчы улгайышкынын үрей шаарын, чуутту капиталистг хөгжүлденин оруунче чууп кирерин оралдажып турганар. Ленинни улуг тууган камгалап алган, Ленинни херээнни генналдыг уламчылакчы И. В. Сталинни дөлдөндү партияны сыйры катыштырган болгаш социализмдин дилелгезинге бистиң чурту чедирип келген бистиң партиявыстып удуртуу өөзине А. А. Жданов кирип турган.

Партиянын кол шугуму дээш демиселге А. А. Жданов ханы прин-

ципалдыг болгаш партиянын база чонунуң дайыннарына хайрга чок чорашан. Дайзынын өжөөнниг ханы холу С. М. Кировту өлүрүп каан сонда А. А. Ждановту партия Ленинград организациязынче чоруткан. Партиянын күзелин күөсетпишаан, А. А. Жданов троиксчи-элевич ескерликчи ийн арыныгыр-зын чылча шаап узуткаарычче Ленинградтын коммунистерин сорук кирип, мобилизастаан болгаш ТК-ны долгандыр Ленинградтын партия организациязын улам сыйры катыштырган.

Совет улустун күжүнге болгаш аргалыны кызыгаржок бугурушшаан, А. А. Жданов коммунизм тудукчуларын кадрларын өстүрүп доруктурар, чаа совет кижини моральдыг бедик шынарларын хөгжүдөр дугайында могаж чокка сагыш салып келген.

Ада-чурттуң Улуг дайынын чылдарында А. А. Жданов партиянын болгаш чазактын даасканын буугаар Ленинградтын камгалаалынын херээн организациястаан.

А. А. Жданов болза, Ленин—Сталинни идеяларынын салым-чаяанын пропагандист чорашан. Оон кылган чугаалары марксисчи чайыначак сайыраңгай шынары-биле, буржуаз идеологиянын бүгү-ле өлөрүшкениерине эптешчөк дайынчызы-биле онзаланып турар.

Литератураның болгаш ураң-чуулдуң айтырылганын талазы-биле А. А. Ждановтун чугаалары социалистг культураның хөгжүлденинге улуг ужуру-дузалыг. Чогаадылгала партияни болурун, идея чок чорукка, космополитизмге удур, Барын чүктүн сандалап турар буржуаз культуразынын мурунга сөгүрүп чүдүр чорукка удур эптеш чок демисежирин чогаадылгала болгаш чурукчулардан ол чүткүлдүү-биле негеп келген.

Кадрларны кижиздеринин коммунистг методу болуп шүгүмчүлөлдү болгаш бот-шүгүмчүлөлдү калбартарынын чугулазын А. А. Жданов айтып турган.

А. А. Жданов делегейин ажылчы шимчээшкенинин удуртуп ажылдакчыларын бирги одуруунга чорашан. Бүгү чурттарын революстуг ажылчы партияларынын аразында харылзаалары быжыдар херекке, делегейин чаа дайынын кысыкчыларынга удур делегейин антиимпериалистг, демократтыг лагерин күштөрин сыйры катыштырар херекке оон ачы-хабыазы улуг.

Коммунистг партиянын шыныч огулу А. А. Ждановтун бүгү амдыралы болгаш ажыл-чорудулганы СССР-нин болгаш бүгү делегейин ажылчы чоннарына сорук кирикчи үлгөр-чөжөк болуп турар.

Муракчы колхозтарнын дуржулганын — чурттуң бүгү колхозтарына

Колхозчуларнын материалдыг чаа-гай байдалын улам ыңай көдүренин үндезин болуп көдээ ажыл-агый культураларынын дүжүткөр болгаш мал ажылынын продуктулуг чөруүн бедидер дээш, нитинин ажыл-агыйнын бүгү таладыг хөгжүлүг болгаш быжылгала дээш демиселдин дуржулганын дугайында муракчы колхозтарнын даргаларынын чүүлдерин «Правданын» арынарнында парлап турар.

Москва областың Раменский районун Молотов аттыг колхозтун даргазы эш Пузанчиков, Киев областың Гальковский районун «Здобуток жовтя» колхозтун даргазы эш Дурковский, Кострома областың Костромской районун «Октябрьнын 12 чыл ою» колхозтун даргазы эш Малинина, Москва областың Луковский районун Сталин аттыг колхозтун даргазы эш Генералов, Краснояр крайнын Кореновский районун Киров атыг колхозунун даргазы эш Третьяков боттарынын ажылынын дуржулгаларын солушканнар.

Муракчы колхозтар даргаларынын чүүлдерин миллион-миллион совет кижилер улуг сонургал-биле номчул турарлар. Колхозчу тургузулуда кайы хире улуг болдунар аргалар бирин, бүгү эр, херэжен колхозчулар ак-сеткилдиг ажылдаар болза, бодунуң бүгү күжүн, бодунуң бүгү талантызын нитинин ажыл-агыйнын хөгжүдериңге болгаш быжылгаарына бээр, колхоз тургузуун билер болгаш анаа бердиген кижжи колхозчу баштаар болза, колхоз бүрүзүңе кайы хире кайгамчыктыг түнөөлдерин чедип ал болурун совет кижилер көрүп турарлар. Муракчы колхозтарнын ажыл-чорудулганын көргүзүп турар саннар болгаш фактылар улуг өөрүшкү-биле билли алдынар.

Москва областың Молотов аттыг, Сталин аттыг, Кострома областың «Октябрьнын 12 чыл ою» көдээ ажыл-агый артельдеринге эрткен чы-

лын инек бүрүзүндөн сүт саап алыры 4,2—5,2 муң литр болган. Атыг Польша облустын Ленин аттыг колхозунга күзүн тараан кызылгас гектар бүрүзүндөн 36 центнер четкен, а чигир сөөкүлээ—хөй шөлдуң гектар бүрүзүндөн 400 центнер ашкан. Чуваш АССР-нин Сталин аттыг колхозунга чазын тараан кызылгастын ортумак дүжүдү гектардан 35,3 центнер болган. Ол артельдин колхозчулары 1955 чылда гектар бүрүзүндөн 50 центнер кызылгасты алдыр дээш демисежин турарлар. Узбек ССР-нин Ташкент областын Сталин аттыг колхозунга 700 ажыг гектар шөлдуң гектар бүрүзүндөн 35 центнер хөвөңни чыып алган.

Оларнын ындаг көргүзүлгери чүңү дугайын чугаалап турарлыг болза, курлавырларын шын ажыглаар болза, колхозтар чоокку ийн-үш чылдарда тараа, эйт, сүт, картофель болгаш ногаа бугурул үндүренин улуу-биле көвүдөдүп, чонга азы-чөтүн болгаш чинк үлөтпүрге чиг-этин элбөкшилин тургузар талазы-биле партиянын болгаш чазактын салган сорулгаларын алдарлы-биле күөседип шыдаар.

Дүжүттү бедидер болгаш мал ажылын хөгжүдөр талазы-биле, нитинин ажыл-агыйнын быжылгала талазы-биле муракчы көдээ ажыл-агый артельдеринин дуржулганын калбаа-биле непередири колхозчу бугурулгени улам көдүренин херээнге канчаар-даа аажок ужуру-дузалыг.

Муракчы колхозтарнын дуржулганындан көдээнин ажыл-ишчилери көдээ ажыл-агый культураларынын дүжүттүүн болгаш мал ажылынын продуктулуун бедидеринин эн чугула айтырылганына харыяларын тып алырлар. Чижээ, чурттуң төп зоназынын муң-муң колхозтарына мал ажылынын мастерлеринин дуржулганы бирги черинин ужуру-дузалыг болуп турар.

Төп куржагың колхозтарына сүт саарын канчаар көвүдөдүрүл? Бо айтырыгнын харызын штер Малинина болгаш Генералов оларнын чүүлдеринден колхозчулар тып ап болур. Саар инектин рационунг чөмөринге картофельдин канчаар-даа аажок улуг ролунун дугайын олар ол чүүлдеринде чугаалап турар. Эш Малининанын удуртуп турары колхозта бо чылын инек бүрүзүңге 4,5—5 тонна картофельди тускайлап бээр. Ол зонанын өске колхозтарына мал чөми кылдыр картофель тарыры организастатанып шытатынган бе? Бир эвес мал ажылынын негелдериин дугайында ажыл-агыйкы сагыч човаар болза, шыдаатын.

Төп районнарга силос кыллары-биле кукуруза тарыры болза, муракчыларын кайгамчыктыг чедишкениери болбас бе, ыңаш? Дөрбелчиней-дөстей олуртур арга-биле тараан 1 гектар кукуруза 500—600 центнер силос кылдыр чүүл болур. Ынчангаш бодунун хоолунун талазы-биле анаа дөмөжүр силос культуразы чок.

Мурунку-чүк районнарын албаска безин төп болгаш төп-кара хөзүрүнүг куржагың, Уралдын болгаш Сибирьнин-даа колхоз бүрүзүңге силос кыллары-биле тарымал тоорукту болгаш өске-даа культураларын тарыры-биле кады чогуур саныг кукурузаны тарыры шыдаатынган бе? Чугаажок шыдаатынган. Ол дээрге, мал чөминия суурун эң үнелиг чөмөвериле калбартырныг немелде арганы колхоз алары болур.

Москва областың Раменский районун «Коммунизмче бурунгаар» деп муракчы колхозу картофельди дөрбелчиней-дөстей тарыры арганы калбаа-биле ажыглап тургаш, одуруттар аразын ажылдап кылдыр чорукту долзуу-биле механизастаарын хандырган болгаш анаа үндөзүлээш, дүжүттү улуу-биле бедиткен. Ол дуржулга колхоз бүрүзүңге ажылдап шыдаатынган бе? Чугаажок, шыдааты-

нын дөзү болуп шыдаар ыңдыг дуржулгалар ам-даа эвээш неперетипилп турар. Көдээ ажыл-агыйнын удуртулганына чугула сорулгаларын бирээзи—муракчы колхозтарнын чедишкениерин чурттуң бүгү колхозтарына калбаа-биле непередири ортан үнүп турар.

Көдээ ажыл-агыйны удуртуру дээрге, хамыктыг мурунда дүжүттү бедидеринин чаа аргаларын, малдын продуктулуунуң көдүрүлүшкүнү, хөгжүлдө чедишкениерин болгаш нитинин ажыл-агыйнын быжылгалашынын непередири хандырып болур. Муракчы колхозтарнын дуржулганын непередири дугайында сагыш салышыкы-биле Министерствонуң кол эргелелдерин агрономнарындан болгаш зоотехниктеринден эгелээш, колхозту агрономунга болгаш зоотехникке чедир, ССРЭ-нин көдээ ажыл-агый болгаш белеткелдер Министерствозунун, оон чер-чер органнарыннын, көдээ ажыл-агыйнын бүгү специалистеринин ажылы синиккен турар ужурулг. Оон-биле кады пропаганда боттук болган, тодаргай характерни эдилээн турары болза, туруштугу организациякчы ажыл-биле, ажыл-агый чорударынын эки аргаларын болгаш методтарын колхозтар канчаар непередири турарынын хүн-бүрүдеги хыналдазы-биле быжылгатынган турары чугула.

Муракчы дуржулганы непередири херээн хүн-бүрү удуртуп төлөздө, ол дуржулганы билер, ону өөренир херек. Чамдык область болгаш район удуртукчулары, чижээ, дөрбелчиней-дөстей тарырынын техниказын билбес, кукурузаны мал чөминия сорулганын өстүрүп доруктурарынын техниказынын дугайында билги чок болгаш өске-даа чүүлдерин билбейн турар чорукту ой-тавында эвес болгаш таарышпае блсуушкун деп санаа чогуур. Ын-

дыг удуртукчу ажылдын чаа аргаларын болгаш методтарын бугурулгеге непередири хандырыштар деп санаары берге.

Эртемниң болгаш муракчы дуржулганын чедишкениерин бугурулгеге непередири болгаш пропагандаларынын айтырылганы күрүне ужуру-дузалыг айтырылгалар болур. Олче партия организацияларынын хүн-бүрүдеги кичээнгеи салдынган турар ужурулг. Эвилелдешкен республикаларнын компартияларынын төп комитеттери, партиянын крайкомнаты болгаш обкомнаты, район комитеттери муракчы дуржулганын бугурулгеге непередири оларнын ажыл-чорудулганына кол черни элээн турарын чедип албышаан, көдээ ажыл-агый органнынын ажылы контролыдаар болгаш башкаар хүлээлгелиг.

Оон-биле чергелештир партия организацияларынын арсеналында турар өске-даа бүгү чөпсөктерин көдээ ажыл-агый пропагандазын күштөлдөдериңге ажылаары эргежөк чугула. Чугаа болза, а муракчы колхозтарнын практиказын солуннар болгаш журналдар арынарнына элээн идеякелги болгаш ханы чырыдарынын дугайында, номнар болгаш брошюралар үндүренин, колхозтарга, МТС-терге болгаш совхозтарга илеткелдер болгаш лекциялар организацияларынын аргазы-биле муракчы чедишкениерин пропагандаларын улам калбак непередири дугайында чоруп турар. Муракчыларнын дуржулганын пропагандаларына политиктиг болгаш эртем билгир непередири талазы-биле Бүгү-эвилел нитилели, ол ышкаш радио улуг ролду ойнаар ужурулг.

Эртемниң чедишкениерин болгаш эки колхозтарнын муракчы дуржулганын калбаа-биле непередири—социалистг көдээ ажыл-агыйнын чаа көдүрүлүшкүнүң дүлгүүр болур.

(«Правданын» август 27-де мурунку чүүлү).

Герман Демократтыг Республиканың Улус палатазының медеглели

БЕРЛИН. Август 26-да Улус палатазының түнел хуралына Улус палатазының дараазындагы чүүлдү чугаалап турар медеглелин хүлээп алган;

Герман Демократтыг Республиканың Улус палатазы ССРЭ чазаның чалаашкынын өзугаар 1953 чылдын август 20—22-де Москвага турган премьер-министр Отто Гротевольдун болгаш чазак төлөөлөрүнүн өске-даа кежигүнеринин илеткелни өөрүшкүлүг көдүрүлүшкүн-биле хүлээп алган. Герман Демократтыг Республиканың калбак экономиктиг дузаламчы дугайында ССРЭ чазак-биле дугуржулганы Москвага чарып, Совет Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканың аразына харылзаларны быжыдарың дугайында шийтпирлиг чугаалажышкынын, а ол ышкаш нити герман айтырылгар дугайында чугаалажышкынын чоруткан.

Герман нациянын үндесин айтырылганың талазы-биле ССРЭ чазак-биле Герман Демократтыг Республиканың чазаның аразында саныш-бадалдар чангыс эп-сеткилдиг болуп турар-дыр дээрзин Улус палатазы база дагы улуг көдүрүлүшкүн-биле медеглел турар. Герман нация Германияның чарлышкынын тилеп эртерин күзеп турар. Ол чангыс-аай, хамаарышпас, демократтыг болгаш тайбыга ынакшылдыг Германияны болгаш ынак Германия-биле тайбын керээзин чарын күзеп турар. Ол сорулга-биле эн чоокку үенни чыгындыр тайбың конференцияны чыгындырган турар ужурулуг, оон-биле кады тайбын керээзин белеткээринин бүгү чадаларына болгаш тайбын конференцияның бодунга Германияның төлөөлөрүнүн киржилгезин хаандар ужурулуг.

Оон ынай, немецтерниң аразына дугуржулганың оруу-биле тур нити герман чазак доп-доруан тургустунган турар ужурулуг. Ол тур нити герман чазактын кол сорулгаларынын бирээзи болза, хостуг нити-герман сонгулдаарыны белеткээр болгаш чорудары болуп ужурулуг, ол сонгулдаарынын түнелинде бистин улузувус өскенин киржилгези чока, бүгү-ле улуг капиталисттик монополияларны (катыжышкынын чазакташ, чангыс-аай, демократтыг болгаш тайбыга ынакшылдыг Германиянын күрүне, нитилеп болгаш экономиктиг тургузуунун дугайында айтырыгын болу шийтпирлээр.

Ол дээрге, адал сөөлдүң, чөптүг тайбынын, бодунун чангыс-эвин болгаш хостуг чорунун негеп турар бистин герман улустун тура-соруудар.

Бонн болгаш париж керээзлеринин дузазы-биле Барын Германияны агрессти Сонгу-атлантика пактызына кирерин күзеп турар Аденауэриниң адал негечи политиканы аңаа удур турар. Аденауэриниң политиканы Барын Германияга чаа-чаа бергелерни өскерилге чока чүдүрүп, оун америк протекторат (эжелеп) кылдыр хуудуруп, Барын Германияга фашист-милитаристи диктатураны тургузарынын оруу-биле дайынның чаа одаан тургузарынын угланган.

ССРЭ чазаның август 15-теги нотазы, а ол ышкаш Герман Демократтыг Республиканың чазак төлөөлөрүнүн дараазындагы фактыларга илеретинип турар:

а) Совет Эвилелинге Германияның дайын шүүделери төлөөрин 1954 чылдын январь 1-ден эгелээш бүрүн соксатканы;

б) дайын шүүделерин төлөөринин чуруму-биле ССРЭ-ниң өңчүз кылдыр шилчий берген, совет акционерлиг нитилелдерин арткан 33 бүдүрүлгелерин халаска шилчидиш бергени;

в) Совет Эвилелинге дайын сөөлдүңдөгү бүгү күрүне өрелерин төлөөринден хостааны;

г) эзелеп-чагырылга чарыгдалдарынын хемчээлин Герман Демократтыг Республиканың, а ол ышкаш барын-герман федералдыг республиканың күрүне бюджетинин кыриллелеринин түнүнден чыл бүрү 5 хуудан ашпайн турар түңге доктаатканы болгаш база ол саналды Герман Демократтыг Республикага хамаарыштыр 1954 чылдын январь 1-ден эгелеп боттандыры;

д) хөй санын аш-чемни болгаш чиг-эпти немей дужаары.

Бо политиктиг болгаш экономиктиг улуг деткимче бодунун амыдырал даянели бедилер болгаш тайбынны хандылар дээш демиселди дыка күштедирер деп хүлээлгени бистин улузувуска оонап турар.

1952 чылдын март 10-дагы-ла совет нотада шийтээтинен ССРЭ чазаның ол саналдары болгаш шийтпирлери Германия-биле тайбын керээзин чарар дугайында ам дагы кылдыган саналдар-биле база катп быжыгып турар. Ол саналдар бистин бүгү немец улустун национал эрге-ажыктары-биле дүжүп турар.

Гитлержи дайынның үзүндө үлгеткен кем-буруулары дээш шийтирген немец туттурган шериглериниң шийткелинин херээн моон сонгаар эртер чоруктан хостаар дугайында Москвага чардыган дугуржулгага база нити герман ужуру-дузалыг болуп турар, ынаагага тайбыга болгаш кичи өзүзүңга удур онза ар кем-буруулу үлгедикшилер дугайында чугаа мында чорувайн турар.

Совет Эвилелиниң чазаның бүгү Германияга бүзүрүткени, уткуштур баарыга чагаай сеткилдиг белени дээш Герман Демократтыг Республиканың Улус палатазы бодунун шын-на сеткил-биле, чүрөктүн ханызыдан өөрүп четиргенин илередип тур. Польша Германиянын моон сонгаар дайын шүүделери төлөөрин оон соксатканы дээш Польшаның Улус Республиказынын чазаның Улус палатазы база-ла сеткилдин ханызыдан өөрүп четиргенин илередип тур. Оларны Герман Демократтыг Республикага ам немелде бараанарны немей тыпсыр болганы дээш тайбынын бүгү делегей лагеринин өске бүгү чүрттарынага Улус палатазы база өөрүп четиргенин илередип тур.

ССРЭ-ниң чазак бодунун улуг тайбын политиканың база Геоманияга хамаарыштыр, Германияның тайбынга ынакшылдыг, демократтыг

күштерин бүзүрөп көөр чорук-биле сийаник бодунун политиканың чыгыш чыгыш чока чорудуп үргүлчүлөп турар дээрзин Москва дугуржулгалары база дагы бүзүредип турар. Совет даштыкы политиканын ол-ла принциптери ол ышкаш Герман Демократтыг Республиканың улус амыдырал деннолин улам ынай дыка бедилер чедип алдынар. Совет Эвилели-биле болгаш тайбынын бүгү делегей лагеринин өске-даа күрүчелери-биле найбаралдык политиканы, ден эргенин болгаш бот-бодун билчир чоруктуң үндөзүнине Германиянын бүгү кожолары-биле болгаш делегейин бүгү-ле улустары-биле эн найбаралдык харылзаларже дугуржулганын болгаш чүткүлдүк политиканы, Герман Демократтыг Республиканың чазаның чорудуп турар тайбын тургузуушкунун болгаш чонунуң экономиктиг байдалын экинчи чорукту үргүлчүлөзүнүн политиканы бүгү немец улуска бараан болуп турар дээрзин немец бүзүрүчү база дагы көрүп турар. Ынчаага Аденауэриниң политиканы болза, Германияны база дагы коргунчуг кастрафаже чаа каарын кыжанып турар гитлержи политиканын улам чыгындыр, ынаагага Барын Германия ам сентябрь 6-да болуп сонгулдаарга Аденауэрин дүжүрер, оон политиканың дүжүрер болгаш Германиянын тайбын, демократтыг үндөзине катыштырарынын бүгү айтырылганын талазы-биле база Германия-биле тайбын керээзин эн дүргөч чарар арганын талазы-биле нити герман дугуржулганы чедип алып деп сорулганын мурунда турар турар.

1952 чылдын сентябрь 19-та бонн парламентизинге бодунун төлөөлөрүн дамчыштыр берген бодунун санынын кырынга Герман Демократтыг Республиканың Улус палатазы барын герман федералдыг республиканың парламентизи-биле кады бүгү-нитти хостуг герман сонгулдаары чорударынын белеткелди доп-доруан кылып эгелээр ужурулуг түр нити-герман чазакты тургузарына белениниң дугайын медезлеп тур.

Ол дээрге, бистин улузувусту оларны чурттап эртерини хөй будулгаазынардан, алүмден болгаш мы-сымдан, чаа коргунчуг алдагалдардан адырып, оларны заскежиштиг келир үеге чедип кээп шыдаар орук чүгүлө ол. Ынчанга бистин хөй кударалдыг улузувус, ам, адал сөөлдүңдө кээп, чангыс аай, хамаарышпас, тайбыга ынакшылдыг, демократтыг Германияга болгаш тайбын керээге чедире бээр орукка кирзин дээш, боттарынын бүгү күштери-биле ажилдарын чөөн-даа, Барын-даа талаларда бүгү немецтерни кыйгырып тур бис.

Герман Демократтыг Республиканың Улус палатазы.

Берлин, 1953 чылдын август 26.

СЭТА.

БЕРЛИН. Герман Демократтыг Республикада Совет Эвилелинин дипломаттыг төлөө черинин адресинге Герман Демократтыг Республиканың чоңунга база бүгү немец улуска Совет Эвилелиниң чагаай сеткилдиг дузаламчы болгаш деткимчени көргүскени дээш аңаа изин-биле бердингенин илеткен хөй санын чагаалар болгаш телеграммалар ГДР-ниң чоңундан киргилген болгаш кирип үргүлчүлөп турар.

Бүдүрүлгелерин бүдүрүлгө коллективтери, албан черлеринин албан-хаакчытары, хөй-нитинин эн-не ялы-бүрү организациялары болгаш тус-тус кижилер, Совет Эвилелинин барын талак үш күрүнелерге август 15-теги нотазына болгаш Совет чазак биле Герман Демократтыг Республиканың чазак төлөөлөрүнүн аразына болган чугаалажышкынын түнелдеринге байыр чедир-бишаан, бузулбас совет-герман найбаралдык быжыдарына болгаш калбартырына боттарынын беленини дугайын медезлеп турар.

«Кабельверк» (Берлинде) деп улус бүдүрүлгезинин ажилчынарынның, албан хаакчытарынын, инженерлеринин болгаш техниктеринин бижип трары болза:

«Совет Эвилели бодунун тайбын политиканын эдербишаан, бистин төрөөн чуртувустун чангыс-эвин ка-

тап тургузарыңче, бүгү делегейге тайбынын хөвээр артырарыңче уланган саналдарын база дагы кылган... Улустар аразына тайбынын, демократияны болгаш найбаралдык быжык чөлөнгөж—улуг Совет Эвилелинге улуг чагаай өөрүп четирнишиң—деп бижээн.

Республиканын эртем ажилдакчыларындан, культура ажилдакчыларындан болгаш өөреникчилеринден өөрүп четиргенин илеткен хөй санын чагаалар болгаш телеграммалар алдынгылаан.

Веймарда Гетениң болгаш Шиллериниң архивинин ажилдакчылары бодунун телеграммасына: тыртыл чоок экономиктиг болгаш политиктиг деткимче дээш, чижеглээр чүве чок дузаламчы дээш бистер ССРЭ-ниң чазаның өөрүп четирдивис деп бижээн.

Балленштедте Германияның социалистиг чангыс-аай партиязынын партия школанынын өөреникчилери, башкылары, албан-хаакчытары Совет чазакка болгаш совет улуска сеткилинин ханызындан өөрүп четир-рилгенин өстерин бараалдагы турар.

(СЭТА).

ПАРИЖ. Демир-орукчулар почта, телеграф болгаш телефон ажилдакчылары, а ол ышкаш париж метро-зунуң болгаш автобустарынын ажилдакчылары күш-ажылдын бүгү-нитти конфедерациясында кирип турар федерацияларын кыйгырып өзугаар өске профессорлор организацияларынын ажилчынары-биле хөдөлүшкүннеринин чангыс эвин деткириңге чорутуулу турган: чазактын онза декреттерин күш чок болдулары, ажил телевидин бедилери, чазактын политиканын нити-зи-биле чугаалажып көөр дээш национал хуралды чыгындыры. «Форсуарнер» болгаш «Христиан ажилчы чоннарын француз конфедерациязы» деп барын үзөлдиг профессорлорниң удуртулганын чазак-биле чангыс талалыг дугуржуушкунун уржуу-биле ажил сокадышкынын киржикчилеринин кордалы оларны бодап турганы ышкаш ындыг чедикшиңниң кылдыр ынааар чедип алдынмаан.

Ынчалза-даа ажил соксатканнар канчаарга-да боттарынын негелдеринге чамдык чингелдерин чедип алганнар. Пенсияга үңгөндө назы-хар цензанын мурунку хөвээр артырар болгаш ажил соксаткан ажилчынарга хамаарыштыр санкциялар хереглээрин хөй нургулайында ойталаар деп медеглээринче чазакты албаданкан. Чазак оон ынай сентябрьда коллективтиг керээлдер талазы-биле дээди комиссияны чыгындырарын аазаан, ол комиссия ажил телевидинин магадылатынган мнимумун бедилер дугайында айтырыгын көөр ужурулуг.

Почта ажилдакчылары чыл бүрү особобелер төлөөринин дугайында, дузадар ажилчынарга чогуур разрядтар тыпсыр дугайында болгаш оон-даа өскелерин дугайында негелдерин хандылар чорукту чедип алганнар.

Күш-ажылдын Бүгү-нитти конфедерациязынын удуртулганын медеглел турарын өзугаар алырга, ажил сокадышкынын демиселдин кол түнели хөдөлүшкүннеринин чангыс-эвин чедип алганы болгаш быжыглана болур.

Демир-орукчуларның почта ажилдакчыларынын, париж транспортунун ажилдакчыларынын ажил сокадышкынын комитеттери—яңы-бүрү профессорлорниң төлөөлөкчилери — хөдөлүшкүннер-

линин президентизи Бернард Беран конгресстин хуралын ажитыпшаан, конгресстин киржикчилеринге байыр чедирип чүве чугаалаан.

Польша найсылалдын хөй-нитинин мурундан Варшаваның Улус Сөвдиниң президиумуна даргазы Ежи Альберх конгресске байыр чедирип чүве чугаалаан, ол конгресстин ажылына чедикшиңниң болурун, база бүгү чурттарын студентчи организацияларынын аразына бот-боттарын билчир болгаш сырый кады ажилдажылганы чедип алырын күзөөн.

Оон соонда конгресстин президиумун болгаш мандат комиссиянын сонгаан. Конгресстин эртеңги хуралы оон-биле доозулган.

(СЭТА).

Оон-биле кады кыдат-япон садгыни деткиринин шаанзагы бөлүктөрү ам ажил-ишти саналдар-биле долдунган чугула организациялар болуп бар чыгар. Япон-кыдат садгыни деткиринин парламент лигазы мырнай чоокку үеге чедир парламенттин чүгө каш борбак кежигүнеринден тургустунган турган, а ам ол 300 кежигүнерлиг организация апарган. Садгыны калбартырын айтып турар редакция чүдүлери бүгү-ле кол-кол солуннарда парламенттиң турар апарган.

(СЭТА).

Израильде бөлүк террористерниң херээн шийткени

ЛОНДОН. Рейтер агентлигинин корреспондентизинин Тельавитен дамчыдып турарын өзугаар алырга, август 25-те шериг трибуналы 40 хонук чорудулганын соонда 13 кичи сөзбастыг террористиг бөлүктүн херээзин талазы-биле шийткелди үндүргөн. Ол бөлүктүн ийи кежигүнери бо чылдын февраль 9-та Израильде ССРЭ-ниң дипломаттыг төлөө черинин девискезинге бомба чыгышкынын организациястарына болгаш Тельавитте Чехословакиянын дипломаттыг төлөө черинге удур утланган террористиг үлгедикчилерин чорударына буруулу болганын билгени деп трибуналдын даргазы медеглээн.

Бир судатарыкчы агарган. Өскелери бирээден 12 чыл чедир азы-бүрү хуусааларда кара-быжык хоругдатырып шийтирилген. Бөлүктүн баштынарынның бирээзи Шмон Бехар истелге үезинде тургунай бергис.

(СЭТА).

Германиянын компартиязын истеп сүрүп турары

БЕРЛИН. Барын Германияны ДПА агентлигинин медезлинге үндөзлөш АНД агентлигинин дамчыдып турары болза, Карлсрузде конституционнун суд бо чылдын ноябрьда компартияны ажил-чорудулазын хоругдарынын сорулгазы-биле суд чорудулулазын эгелээр деп бонун иштики херектер министри Лер медеглээн.

(СЭТА).

Грек чазактын коргунчуг шийтпери

АФИНЫ. Кореяда экспедиционнун корпустун санын I батальон чедир көвүдөтүр талазы-биле грек чазактын шийтпир хүлээп алганын дугайында премьер-министр Папагостун медеглелин бүгү грек солуннар парлар турар.

Премьер-министринин политиктиг бөлүктөргө кылган бо медеглели кайгап-хараашкыны болдурган деп «Авги» солун бижип турар.

(СЭТА).

Бут бөмбүүнүн талазы-биле ССРЭ-ниң бирги черп дээш

Август 27-де Москваның Төп «Динамо» стадионунга «А» чергени командаларынын аразына бут бөмбүүнүн талазы-биле чурттун бирги черп дээш маргылдаа болуп эркен. Москваның спортчу нитилелдеринин «Динамо» болгаш «Спартак» командалары ойнааннар.

Маргылдаа хайым болуп, 1:1 санын доозулган.

(СЭТА).

Харысалгалыг редактор Д. О. БЕГЗИ.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шетинин кудумчузу, бажың 7

кабинеттеринин — 3—88; харысалгалыг секретарының 3—68, пропаганда

болгаш агитация, тран-чүтү, көлөзө ажил-агый, үзөтүр болгаш транспорт, чагаа

кабинеттеринин 4—88; иштики информация, бухгалтерияны — 8—65

ТСО2142

Культура эргелелиниң типографиязы

Студентилерниң III Бүгү-делегей конгресси

ВАРШАВА. Август 27-де студентилерниң үшкү бүгү делегей конгресси Варшавада ажитынган.

Даптыг-ла 12 шак турда, делегаттар, хайгааракчылар болгаш хөй санын аалчылар конгресске боттарынын төлөөлөрүн чоруткан чурттарынын национал туктары-биле, тайбынын ак-көк туктары-биле шиметинген күш-культура институтунун кайтамчыктыг улуг залын дола берген.

Хуралдар залына тэйбич дээр демиселдин көскү ажилдакчылары—Польша Улус Республиканы министрлер чөвүлелинин ора-лакчы даргазы Циранкевич болгаш польша найсылалдын хөй-нитинин төлөөлөкчилери база олургулаан.

Студентилерниң Бүгү-делегей эви-

Францияда ажил соксадышкынын демисел

ПАРИЖ. Демир-орукчулар почта, телеграф болгаш телефон ажилдакчылары, а ол ышкаш париж метро-зунуң болгаш автобустарынын ажилдакчылары күш-ажылдын бүгү-нитти конфедерациясында кирип турар федерацияларын кыйгырып өзугаар өске профессорлор организацияларынын ажилчынары-биле хөдөлүшкүннеринин чангыс эвин деткириңге чорутуулу турган: чазактын онза декреттерин күш чок болдулары, ажил телевидин бедилери, чазактын политиканын нити-зи-биле чугаалажып көөр дээш национал хуралды чыгындыры. «Форсуарнер» болгаш «Христиан ажилчы чоннарын француз конфедерациязы» деп барын үзөлдиг профессорлорниң удуртулганын чазак-биле чангыс талалыг дугуржуушкунун уржуу-биле ажил сокадышкынын киржикчилеринин кордалы оларны бодап турганы ышкаш ындыг чедикшиңниң кылдыр ынааар чедип алдынмаан.

Ынчалза-даа ажил соксатканнар канчаарга-да боттарынын негелдеринге чамдык чингелдерин чедип алганнар. Пенсияга үңгөндө назы-хар цензанын мурунку хөвээр артырар болгаш ажил соксаткан ажилчынарга хамаарыштыр санкциялар хереглээрин хөй нургулайында ойталаар деп медеглээринче чазакты албаданкан. Чазак оон ынай сентябрьда коллективтиг керээлдер талазы-биле дээди комиссияны чыгындырарын аазаан, ол комиссия ажил телевидинин магадылатынган мнимумун бедилер дугайында айтырыгын көөр ужурулуг.

Почта ажилдакчылары чыл бүрү особобелер төлөөринин дугайында, дузадар ажилчынарга чогуур разрядтар тыпсыр дугайында болгаш оон-даа өскелерин дугайында негелдерин хандылар чорукту чедип алганнар.

Күш-ажылдын Бүгү-нитти конфедерациязынын удуртулганын медеглел турарын өзугаар алырга, ажил сокадышкынын демиселдин кол түнели хөдөлүшкүннеринин чангыс-эвин чедип алганы болгаш быжыглана болур.

Демир-орукчуларның почта ажилдакчыларынын, париж транспортунун ажилдакчыларынын ажил сокадышкынын комитеттери—яңы-бүрү профессорлорниң төлөөлөкчилери — хөдөлүшкүннер-

Иранда болушкуннар

ТЕГЕРАН. «Кайхан» солунун дамчытканын өзугаар алырга, август 23-те Ираның полиция болгаш шериг эрге-чагыргалары 200 ажыг кижини туруп хоругдаан. Мосаддык, оон баштап турганы чазактын кежигүнери, междистин (парламентинин) «Национал шимчээшк» фракциязынын кежигүнери, армиянын болгаш полициянын офицерлери, а ол ышкаш Мосаддыктын өске-даа талалыкчылары туттуруп хоругдатырганнар.

ТЕГЕРАН. Бригада генералы Кемаль-Хузистан мочунун генерал-губернаторуна, Махаммед Али Роушан—Исфаган мочунун генерал-губернаторунун хүлээлгезин күүседиринге томуйлатырган, «Рад» солунун редактору Амри Нури премьер-министринин политиктиг айтырылгалар талазы-биле оралакчыныга база пропаганданын болгаш пардалганын кол эргелелиниң начальни-

гине томуйлатырган.

ПАРИЖ. Франс Пресс агентлигинин корреспондентизинин Тегерандан дамчыдып турары болза:

Можу төптөринин гарнизоннарынага хамааржык 16 батальоннар Тегеран гарнизонун күштедирери-биле ылдаа чедип келген. Кургаг чер шериглеринин катыжышкынарынның болгаш бронетанкалар шериглеринин санынын талазы-биле алырга шак ол кире хөй санын чепсектиг күштер чурттун найсылалынага кажаан-даа ынааар мөөңөжиң көрбөөн.

Иран полициязынын кол эргелелиниң начальниги турган генерал Афшартусту өлүргенине холбаштыр буруудатырган, амдыгаа чедир кара-бажынга тургулаан кижилерни чаа чазактын дузаалын өзугаар хостадып үндүрткени Тегеранда билдингир апарган.

(СЭТА).

Харысалгалыг редактор Д. О. БЕГЗИ.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шетинин кудумчузу, бажың 7

кабинеттеринин — 3—88; харысалгалыг секретарының 3—68, пропаганда

болгаш агитация, тран-чүтү, көлөзө ажил-агый, үзөтүр болгаш транспорт, чагаа

кабинеттеринин 4—88; иштики информация, бухгалтерияны — 8—65

ТСО2142

Культура эргелелиниң типографиязы

Кыдат-биле садгыны калбартыр дээш Японияда негелделер

НЬЮ-ЙОРК. «Бизнес уик» журналдын айтып турарын өзугаар алырга, Японияда «Кыдат-биле садгыны көгүдөрүнне ажыктыг хөөннер чаган харгылаштыр өзүп турар. Бир каш айлар мурунда америк армиянык шугуму-биле тускай ажык-кончаалыг чагыларын кызырдылазы-биле үскүлөшкөн оонак бүдүрүлгелер ээлери Кыдат-биле садгы дээш шимчээшкни киржикчилеринин авангардында чоруп турар. Кореяда дайыннын доозулганы-биле холбаштыр ам улуг кончаачылар оларга кетижарыңче далазы бергеннер. Саялдарың үлөтүр бөлүктери Кыдаттан келгеннериң дүштеки шайлагаларга чалагылап, Кыдатта айтырылганы болгаш перспективаларын дугайында оларнын-биле чугаалажып, харылзалыг болурун орадалжып турарлар.

Оон-биле кады кыдат-япон садгыни деткиринин шаанзагы бөлүктөрү ам ажил-ишти саналдар-биле долдунган чугула организациялар болуп бар чыгар. Япон-кыдат садгыни деткиринин парламент лигазы мырнай чоокку үеге чедир парламенттин чүгө каш борбак кежигүнеринден тургустунган турган, а ам ол 300 кежигүнерлиг организация апарган. Садгыны калбартырын айтып турар редакция чүдүлери бүгү-ле кол-кол солуннарда парламенттиң турар апарган.

(СЭТА).

Израильде бөлүк террористерниң херээн шийткени

ЛОНДОН. Рейтер агентлигинин корреспондентизинин Тельавитен дамчыдып турарын өзугаар алырга, август 25-те шериг трибуналы 40 хонук чорудулганын соонда 13 кичи сөзбастыг террористиг бөлүктүн херээзин талазы-биле шийткелди үндүргөн. Ол бөлүктүн ийи кежигүнери бо чылдын февраль 9-та Израильде ССРЭ-ниң дипломаттыг төлөө черинин девискезинге бомба чыгышкынын организациястарына болгаш Тельавитте Чехословакиянын дипломаттыг төлөө черинге удур утланган террористиг үлгедикчилерин чорударына буруулу болганын билгени